

На сьогоднішній день обсяг заощаджень населення, які розміщуються на депозитних рахунках в банківських установах, значно перевищує обсяги інвестицій в інвестиційні фонди. За даними Національного банку України, загальний обсяг депозитів населення за 2013 рік становив 437,2 млрд. грн. Загальний обсяг інвестицій, залучених в економіку України через інструменти фондового ринку, за інформацією Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), протягом 2013 року становив 94,48 млрд. грн. Проте тенденції вдосконалення процесів в цьому секторі інвестиційної діяльності в Україні, які спостерігаються в останні роки, створюють значні перспективи його розвитку.

Отже, перевагами механізму трансформації заощаджень населення в інвестиційний капітал при використанні інвестиційних фондів є: швидкий перерозподіл інвестиційних ресурсів; трансформація фінансових ресурсів населення (заощаджень) в інвестиційний капітал, шляхом їх акумуляції та розміщення через купівлю фінансових активів; стимулювання економічного зростання, шляхом раціонального спрямування інвестиційного капіталу; зниження фінансових ризиків за рахунок раціональної інвестиційної диверсифікації та хеджування.

Список літератури:

1. Джерела фінансування інвестицій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukvar.su/finansovye-nauki/51418-Istochniki-finansirovaniya-investitsiiy.html>
2. Сурина П.А. Денежные сбережения населения как источник коллективных инвестиций / П.А. Сурина // Государственное управление. Электронный вестник. – 2007. – № 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-journal.spa.msu.ru/images/File/2007/Surina%281%29.pdf>.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Юрчишина Л.І., старший викладач кафедри економіки підприємства,
Трофименко К.А., студент,*

ДВНЗ «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна

Ефективне управління фінансовим забезпеченням інноваційного розвитку передбачає здійснення певної фінансової політики, критичною складовою якої є пошук достатніх обсягів фінансових ресурсів. Поряд з цим, становище у сфері фінансового забезпечення відображається не лише результуючим показником, а й структурними, кожен з яких також має кількісну і якісну характеристику. Багатоплановість та багаторівневий характер процесу формування фінансових ресурсів інноваційного розвитку обумовлюють і багаторівневність дослідження цього процесу.

Проблемам фінансового забезпечення інноваційного розвитку національного господарства присвячено чимало наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Серед наукових досліджень, присвячених проблемам інноваційного розвитку країни в цілому та інтегрованих структур бізнесу, зокрема, доцільно виокремити роботи таких українських та зарубіжних дослідників, як Ю.М. Бажал, Д.В. Ванькович, О.І. Жилінська, С.В. Захарін, В.І. Захарченко, Ю.Б. Іванов, М.О. Кізим, А.І. Крисоватий, М.І. Крупка, О.Г. Мельник, О.О. Лапко, В.В. Онікієнко, С.В. Паранчук, Й.М. Петрович, М.Т. Пашута, В.С. Пономаренко, В.П.Семиноженко, В.П. Соловійов, А.М. Поддєрьогін, С.В. Філіппова, Н.І. Чухрай, Л.І. Шаблиста та багато інших. У працях згаданих вище авторів основну увагу зосереджено на формуванні методологічного та теоретичного забезпечення інноваційного розвитку національного господарства, а також розроблені практичні рекомендації щодо фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку країни.

На протязі усього часу існування нашої країни, держава не приділяла значної уваги науковій сфері. Завжди були відсутні стимули до розвитку інноваційної діяльності, фінансування було і залишається на низькому рівні. Загальний обсяг видатків на дослідження й розроблення у ВВП (наукоємність ВВП) протягом 2000-2009 рр. в Україні зменшився з 1,16% до 0,95 % (у тому числі з держбюджету 0,41%). Водночас у ЄС цей показник у середньому складає 1,9 %, у Фінляндії й Швеції –3,7 %, США й Німеччині – 2,7 % [1].

Низький рівень інноваційної діяльності несе економічну загрозу нашій державі, тому що інновації грають ключову роль у забезпеченні ефективного економічного розвитку, оскільки розвиток національної економіки будь-якого типу визначається активністю інноваційних процесів, економічною ефективністю нововведень, тобто результативністю перетворення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт в інноваційний продукт, такий як нова техніка та прогресивні технології, які сприяють зменшенню собівартості продукції та підвищенню її конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках [2].

Протягом останніх 15 років зростає використання результатів наукових досліджень вітчизняних учених у сфері інноваційної діяльності сусідніх держав, зменшуються обсяги використання можливої бази об'єктів інноваційної діяльності в Україні та знижується кількість інноваційно активних підприємств. Зазначимо, що серед країн Європейського Союзу мінімальні показники інноваційної активності мають Португалія – 26% і Греція – 29%, але навіть ці показники удвічі вищі, ніж в Україні. А в порівнянні з країнами-лідерами, такими як Нідерланди (62%), Австрія (67%), Німеччина (69%), Данія (71%) та Ірландія (74%), цей розрив з Україною складає майже п'ять разів [3]. Одна з основних причин низької інноваційної активності є не достатнє фінансування, оскільки бюджетні кошти є обмежені і сума яку виділяє держава на розвиток наукової сфери є недостатньою для розробки та впровадження нових технологія за допомогою яких можливо було б виробляти конкурентоспроможну продукція.

У відповідь на існування феномена інновацій ринковим середовищем створено цілий ряд різномірних форм їх фінансового забезпечення на різних етапах їх використання. Тому повинні бути проаналізовані властивості всіх елементів фінансового механізму економіки з тим, щоб дійти висновків про найкращий спосіб їх використання для цілей інноваційного розвитку.

Структура системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки безпосередньо детермінується структурою інноваційної системи економіки, типом економічного розвитку, інституційними властивостями економічної системи тощо. Джерела та механізми фінансування таких елементів інноваційної системи, як освіта, дослідницький сектор та виробництво певним чином відрізняються між собою. Неоднаковим є й механізм фінансового забезпечення новаторів та імітаторів. У процесі переходу від створення до визнання нової технології, її широкого вжитку й до завершення її життєвого циклу ці етапи можуть різнитися за термінами в часі. Поряд з цим на різних етапах життєвого циклу технологій змінюються форми їх фінансового забезпечення.

Інвестиційна діяльність підприємства в усіх її формах здійснюється за рахунок усіх можливих джерел. Інвестиційні ресурси — це всі види фінансових та інших активів, які залучаються з метою здійснення вкладень в об'єкти інвестування. Джерела формування інвестиційних ресурсів у ринковій економіці різномірні. Перелік усіх можливих джерел інвестування за каналами надходження інвестиційних коштів наведено в Законі України «Про інвестиційну діяльність»: До них відносяться власні фінансові ресурси інвестора; займані фінансові кошти інвестора; залучені фінансові кошти інвестора; бюджетні інвестиційні асигнування; безоплатні та благодійні вклади, пожертвування організацій, підприємств, громадян [3].

Динаміка та структура фінансування інноваційної діяльності України за 2000 – 2012 роки показана у таблиці 1.

Дані наведені у таблиці показують, що основні джерела фінансування інноваційної діяльності є власні кошти. Понад 70% інноваційно активних підприємств здійснювали нововведення за рахунок власних коштів. Частка бюджетних коштів які виділяються для фінансування інноваційної діяльності є незначна. Частка коштів інвестованих іноземними інвесторами суттєво відрізняється з кожним роком, так 2010 вона складала 30% від загальної суми, а в 2011 вже 0,4%. Найбільші обсяги власних коштів було вкладено в інноваційну діяльність підприємствами машинобудування, ремонту та монтажу машин і устаткування, металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів і добувної промисловості [5].

Наукоємність ВВП України (відношення у відсотках обсягу видатків на науку за рахунок усіх джерел фінансування до ВВП) має тенденція до зменшення починаючи з 2011. На сьогодні склалась ситуація, що держава не зможе фінансувати коштами держбюджету інноваційну сферу у необхідному обсязі. Тому державі потрібно співпрацювати з бізнесом. Для цього доцільно буде створити економічні стимули, такі як введення пільгових ставок оплати податків і пільгових кредитів для підприємств які впроваджують інновації, щоб вони мали зацікавленість у розвитку наукової сфери і

впровадження інноваційних технологій у виробництві. Це зробить їх продукцію більш конкурентоспроможною.

Таблиця 1

Динаміка та структура фінансування інноваційної діяльності України [4]

Рік	2000	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності в Україні, млн. грн.	1757,1	5751,6	10821	11994,2	7949,9	8045,5	14333,9	11480,6
у % до ВВП	1,0	1,3	1,5	-	0,9	0,7	1,1	0,81
з них за рахунком (у % до загального обсягу фінансування):								
власних коштів	79,6	87,7	73,7	60,6	65,0	59,3	52,9	63,9
державного бюджету	0,4	0,5	1,3	2,8	1,6	1,1	1,0	2,0
місцевих бюджетів	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
позабюджетних фондів	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
вітчизняних інвесторів	2,8	1,4	0,2	1,4	0,4	0,4	0,3	1,3
Іноземних інвесторів	7,6	2,7	3,0	1,0	19,0	30,0	0,4	8,6
кредитів	6,3	7,1	18,5	33,7	11,8	7,8	38,3	21,0
інших джерел	1,3	0,3	3,2	0,4	2,1	1,3	6,9	3,0

Джерело: [4]

Отже, низький рівень інноваційної діяльності несе економічну загрозу нашій країні, тому необхідно забезпечити приток інвестицій у наукову сферу, яка в свою чергу забезпечить підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Список література:

1. Верховна Рада України Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/file/docs/5/d325760.pdf>
2. Інноваційний розвиток підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/37559.doc.htm
3. Підручник інвестування / В.М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда // розділ 9.1. Характеристика джерел інвестиційних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18340719/investuvannya/finansove_zabezpechennya_investitsiyynogo_protsetu.

4. Державне агенство з питань науки, інновацій і інформатизації України Аналітична доповідь «Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2012 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dknii.gov.ua/?q=system/files/sites/default/files/images/_08%2007%202013.pdf

5. Державне агенство з питань науки, інновацій і інформатизації України Стан інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dknii.gov.ua/?q=system/files/sites/default/files/images/25.06.12_innov.pdf